Vammaisneuvosto

Aika 19.10.2026 klo 09:00 - 12:16

Paikka Sairaala Nova, Hoitajantie, Jyväskylä (1. krs luentosali) ja Teams

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Manninen Jarkko	puheenjohtaja, Pihtipudas	Teams
	Pöyhönen Varpu	varapuheenjohtaja, Hankasalmi	
	Virtanen Satu-Maria	varapuheenjohtaja, Jyväskylä	Poistui kokouksesta § 36 käsittelyn aikana klo 12:15.
	Asunmaa Kaija	jäsen, Keuruu	Teams, saapui kokoukseen § 31 käsittelyn aikana klo 9:08
	Hammarén-Lankila Hannastiina	jäsen, Muurame	Teams, oli poissa kokouksesta § 32 käsittelyn aikana klo 9:38-10:06.
	Hartikka Seija	jäsen, Uurainen	
	Hänninen Jan	jäsen, Laukaa	Teams
	Ikonen Aila	jäsen, Toivakka	
	Karstinen Orvokki	jäsen, Kivijärvi	
	Kiviniemi Heikki	jäsen, Luhanka	Teams
	Koskelo Anna-Maria	jäsen, Kyyjärvi	Teams, poistui kokouksesta § 36 käsittelyn aikana klo 12:07.
	Kotilainen Marjaana	jäsen, Viitasaari	Teams
	Laitinen Jenna	jäsen, Konnevesi	Teams, poistui kokouksesta § 33 käsittelyn aikana klo 10:45.
	Lehtinen Toivo	jäsen, Jämsä	
	Mitronen Marjo	jäsen, Multia	Teams
	Muhonen Asko	jäsen, Kinnula	Teams
	Pollari Marjut	jäsen, Saarijärvi	
	Raitio Tiina	jäsen, Kannonkoski	Teams
	Sallinen Eila	jäsen, Karstula	Teams
	Talso Tiina	jäsen, Äänekoski	Teams
	Teräväinen Virva	jäsen, Joutsa	Teams
	Uutela Niina	jäsen, Petäjävesi	Teams
Muu	Peränen Nina	esittelijä, palvelujohtaja	
	Salakka Hanna	pöytäkirjanpitäjä, hallintosihteeri	
	Visakorpi-Kemppainen Marika	aluehallituksen edustaja	Teams, saapui kokoukseen § 32 käsittelyn aikana klo 10:02, poistui kokouksesta § 33

			käsittelyn aikana klo 10:51.
	Pippuri Linda	hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan edustaja	Teams
	Mäki Tapani	turvallisuuslautakunnan edustaja	Teams
	Hienola Elina	palvelupäällikkö	Teams, poistui kokouksesta § 36 käsittelyn aikana klo 12:12.
	Paahto Marena	sosiaalihuollon johtaja	Saapui kokoukseen § 34 käsittelyn aikana klo 11:15, poistui kokouksesta § 35 käsittelyn jälkeen klo 11:54.
	Essel Sonja	osallisuuskoordinaattori	Teams, saapui kokoukseen § 32 käsittelyn aikana klo 10, poistui kokouksesta § 33 käsittelyn jälkeen klo 11:07.
	Lampila Arto	järjestökoordinaattori	Teams, saapui kokoukseen § 32 käsittelyn aikana klo 10, poistui kokouksesta § 33 käsittelyn jälkeen klo 11:07.
	Noso Marika	vastuualuejohtaja, ikääntyneiden ja vammaisten palvelut	Teams, poistui kokouksesta § 31 käsittelyn jälkeen klo 9:29.
Poissa	Leppä Lasse	vt. hyvinvointialuejohtaja	
	Ylälehto Jani	aluehallituksen puheenjohtaja	

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 28	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 29	Pöytäkirjan tarkastus	5
§ 30	Työjärjestyksen hyväksyminen	6
§ 31	Ikääntyneiden ja vammaisten palvelujen vastuualuejohtajan tervehdys ja ajankohtaiskatsaus	7
§ 32	Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2027 ja taloussuunnitelma 2027-2030	8
§ 33	Osallisuus- ja kumppanuusohjelma	13
§ 34	Ilmoitusasiat	17
§ 35	Ajankohtaiset asiat	18
§ 36	Saapuneet postit	19

Allekirjoitukset

Jarkko Manninen
puheenjohtaja

Hanna Salakka
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat 28 - 36

Pöytäkirjan tarkastus

Asko Muhonen
pöytäkirjantarkastaja

Marjut Pollari
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan allekirjoittaminen, varmentaminen ja tarkastus on suoritettu sähköisesti.

Pöytäkirjan nähtävilläpito

www.hyvaks.fi 22.10.2026

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Vammaisneuvosto 19.10.2026 § 28

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 150 ja 151 §:n mukaisesti.

Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti vammaisneuvoston jäsenille 12.10.2026.

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjan tarkastus

Vammaisneuvosto 19.10.2026 § 29

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 169 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja voidaan tarkastaa ja allekirjoittaa sähköisesti. Toimielin valitsee jokaisessa kokouksessaan kaksi läsnä olevaa jäsentä tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

Pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan 21.10.2026 mennessä.

Päätösehdotus

Vammaisneuvosto valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Asko Muhosen ja Marjut Pollarin sekä varalle Aila Ikosen ja Eila Sallisen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Työjärjestyksen hyväksyminen

Vammaisneuvosto 19.10.2026 § 30

Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimielin toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään työjärjestys esityksen mukaisesti.

Kokouskäsittely:

Esittelijä teki muutetun työjärjestyksen seuraavasti:
Esityslistalla olleiden § 34 ja § 35 käsittelyjärjestys vaihdettiin keskenään.

Päätös

Muutettu työjärjestys hyväksyttiin.

Ikääntyneiden ja vammaisten palvelujen vastuualuejohtajan tervehdys ja ajankohtaiskatsaus

Vammaisneuvosto 19.10.2026 § 31
1460/00.02.05.01/2026

Valmistelija palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Ikääntyneiden ja vammaisten palvelujen vastuualuejohtaja tulee tervehtimään vammaisneuvostoa ja kertomaan ajankohtaisista asioista.

Toimivalta

Hallintosääntö 28 §

Esittelijä Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Vammaisneuvosto merkitsee tiedoksi vastuualuejohtajan tervehdyksen ja ajankohtaiskatsauksen.

Kokouskäsittely:

Kaija Asunmaa saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 9:08.

Päätös

Vammaisneuvosto merkitsi tiedoksi vastuualuejohtajan tervehdyksen ja ajankohtaiskatsauksen.

Vastuualuejohtaja Marika Noso poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen klo 9:29.

Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2027 ja taloussuunnitelma 2027-2030

Vammaisneuvosto 19.10.2026 § 32
891/02.00.00/2026

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 158 9985

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialuelain (611/2021) § 115 mukaisesti aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Keski-Suomen hyvinvointialueen taloussuunnitelman tasapainottaminen ulottuu vuoteen 2030 arviointimenettelyn yhteydessä laaditun talouden sopeuttamisen toimenpideohjelman mukaisesti.

Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027–2030 valmistelu on käynnistyi keväällä. Aluehallitus antoi vuoden 2027 talousarvion valmistelun suunnitteluohjeet kokouksessaan 16.6.2026 ja talousarvion valmistelun tilannetta on käsitelty aluehallituksessa syyskuun aikana. Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys julkaistiin 6.10.2026.

Talous

Keski-Suomen hyvinvointialueen taloussuunnitelma perustuu arviointimenettelyn yhteydessä hyväksyttyyn talouden sopeuttamisen toimenpideohjelmaan ja arviointiryhmän määrittelemään nettokäyttökustannusten kehitysuralla pysymiseen. Arviointiryhmä arvioi hyvinvointialueen taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset järjestää lakisääteiset palvelut ja totesi alueella olevan edellytykset selvitä tehtävistään edellyttäen, että hyväksytty talouden sopeuttamisen toimenpideohjelma toteutetaan suunnitellusti. Valtiovarainministeriö päätti 4.9.2026 arviointimenettelyn ilman aluejakoselvityksen käynnistämistä, mutta edellytti hyvinvointialueen toteuttavan arviointiryhmän esittämää talouden kehitysuraa sekä kattavan kertyneet alijäämät vuoden 2030 loppuun mennessä

Taloussuunnitelman tavoitteena on vakauttaa talous ja kattaa taseeseen kertyneet alijäämät vuoden 2030 loppuun mennessä. Vuoden 2027 talousarvio on 31,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen, ja myös suunnitelmavuodet 2028–2030 ovat ylijäämäisiä. Talouden tasapainottaminen perustuu palvelurakenteen uudistamiseen,

kustannusrakenteen sopeuttamiseen käytettävissä olevaan rahoitukseen, palveluverkon kehittämiseen, toiminnan tuottavuuden parantamiseen sekä digitalisaation ja tekoälyn hyödyntämiseen. Suunnitelman mukaan hyvinvointialueen aiempina vuosina kertynyt alijäämä katetaan kokonaisuudessaan vuoteen 2030 mennessä.

Taloussuunnitelman keskeiset tunnusluvut

Talousuunnitelmassa on huomioitu väestön palvelutarpeen kehitys, valtion rahoituksen arvioitu kehitys, hyvinvointialueindeksin mukainen kustannustason nousu, palkkaratkaisujen vaikutukset sekä palvelurakenteen, palveluverkon ja toimintamallien uudistamiseen perustuvat sopeuttamistoimenpiteet.

Vuoden 2027 talousarvion toimintakate on -1 255,4 miljoonaa euroa ja valtionrahoitus 1 323,2 miljoonaa euroa. Tilikauden ylijäämä talousarviossa on 31,0 miljoonaa euroa. Vuosien 2028–2030 ylijäämät ovat 65,3 miljoonaa euroa, 96,1 miljoonaa euroa ja 111,7 miljoonaa euroa, mikä mahdollistaa kumulatiivisen alijäämän kattamisen vuoden 2030 loppuun mennessä.

Talousarvioon sisältyvät sopeuttamistoimenpiteet

Vuoden 2027 talousarvio sisältää yhteensä noin 61,3 miljoonan euron sopeuttamistoimenpiteet. Suurimmat vaikutukset kohdentuvat sosiaali- ja terveyspalveluihin (48,5 miljoonaa euroa), konsernipalveluihin (11,7 miljoona euroa) sekä pelastustoimeen (1,0 miljoonaa euroa). Toimenpiteet muodostuvat palvelurakenteen keventämisestä, palveluverkon muutoksista ja toimintamallien uudistamisesta ja tehostamisesta. Vaikutukset kohdentuvat henkilöstöön, ostopalveluihin, tilankäyttöön, hankintoihin ja toimintaprosesseihin. Tavoitteena on hillitä kustannuskehitystä, parantaa toiminnan kustannusvaikuttavuutta ja turvata lakisääteiset palvelut käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa.

Vuoden 2027 talousarvioon sisältyvien toiminnan uudistusten ja talouden sopeuttamistoimenpiteiden vaikutuksia henkilöstöön on käsitelty yhteistoimintamenettelyssä. Yhteistoimintaneuvottelut päättyvät alustavan aikataulun mukaan 10.11.2026.

Toimialojen katsaukset 2027

Konsernipalveluiden toiminta painottuu vuonna 2027 arviointimenettelyn toimenpideohjelman toimeenpanoon, hallinnon ja tukipalveluiden tuottavuuden parantamiseen sekä tiedolla johtamisen vahvistamiseen. Keskeisiä toimenpiteitä ovat tilankäytön tehostaminen, tukipalveluiden toimintamallien uudistaminen, hankintojen kehittäminen sekä digitalisaation ja tekoälyn hyödyntäminen. Samalla jatketaan raportoinnin kehittämistä sekä varmistetaan palvelutuotannon tarvitsemat tukipalvelut. Toimialan talousarvio sisältää noin 11,7 miljoonan euron sopeuttamistoimenpiteet.

Pelastustoimen toimialan vuoden 2027 keskeisiä tavoitteita ovat lakisääteisen palvelutason turvaaminen, toimintavalmiuspuutteiden korjaaminen sekä varautumisen vahvistaminen muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Toiminnan painopisteenä ovat Jyväskylän Savelan ja Keuruun uusien 24/7-valmiuden kärkiyksiköiden käyttöönotto sekä palvelutason turvaaminen koko maakunnan alueella. Samalla toteutetaan noin 1,0 milj. euron sopeuttamistoimenpiteet muun muassa varallaolojärjestelyjä, sijaiskäytäntöjä ja kustannusrakennetta uudistamalla.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan toiminnan painopisteenä on vuonna 2026 toteutettujen palvelurakenne- ja palveluverkkouudistusten vakiinnuttaminen sekä arviointimenettelyn toimenpideohjelman määrätietoinen toimeenpano. Palveluja uudistetaan vahvistamalla ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluja, kotiin vietäviä palveluja, digitaalista asiointia sekä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalveluiden integraatiota. Toiminnan tavoitteena on parantaa palvelujen vaikuttavuutta, kohdentaa palvelut entistä paremmin asiakastarpeen perusteella sekä varmistaa lakisääteisten palvelujen järjestäminen käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa. Vuoden 2027 talousarvio sisältää noin 48,5 milj. euron sopeuttamistoimenpiteet. Keskeisiä kehittämiskohteita ovat omahoitaja- ja omalääkärimallin laajentaminen, ikääntyneiden palvelurakenteen keventäminen, lastensuojelun raskaiden palvelujen käytön vähentäminen sekä hoito- ja palveluketjujen sujuvoittaminen koko palvelujärjestelmässä.

Investointisuunnitelma

Hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelmaa koskeva esitys tulee toimittaa hyväksyttäväksi kalenterivuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle. Investointisuunnitelman ensimmäinen vuosi on sitova ja muut vuodet ohjeellisia.

Tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialue suunnittelee investoinnit taloudellisesti kestävästi siten, että niihin käytettävissä oleva rahoitus riittää ja että hyvinvointialueiden laajoja investointeja koskevat hankkeet suunnitellaan valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti ja kustannusvaikuttavasti huomioiden muiden hyvinvointialueiden vastaavat suunnitelmat sekä väestön palvelutarpeet.

Investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osasuunnitelmista. Investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi sen tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista. Investointien ja niitä vastaavien sopimusten lisäksi suunnitelmassa tulee esittää kuvaus investointien rahoittamisesta pitkäaikaisilla lainoilla,

omaisuuden luovutuksilla, vuosikatteella ja investointeihin kohdistuvilla tuilla.

Hyvinvointialueiden investointeja rajoittaa valtioneuvoston vahvistama lainanottovaltuus. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa, eli lainanottovaltuuden perusteella otettavaksi suunnitellun lainarahoituksen sekä mahdollisen muun rahoituksen tulee kattaa suunnitelman sisältävät menot. Saatuaan hyvinvointialueen investointisuunnitelman, sosiaali- ja terveysministeriö ja vastaavasti sisäministeriö hyväksyy tai hylkää suunnitelman. Investointisuunnitelma käsitellään kokonaisuutena eli yksittäisiä hankkeita ei käsitellä, hyväksytä tai hylätä.

Päivitetty esitys Keski-Suomen hyvinvointialueen vuosien 2027–2030 investointisuunnitelmaksi sekä esitys vuosien 2028–2031 investointisuunnitelmaksi on liitteenä. Keski-Suomen hyvinvointialueen vahvistettu lainanottovaltuus vuodeksi 2027 on nolla euroa. Investointien rahoitukseen voidaan käyttää lainan lisäksi myös tulorahoitusta, ts. talousarvion vuosikatetta. Investointisuunnitelmien rahoitus esitetään tulorahoituksesta.

Talousarvioesityksen käsittely

Talousarvioesitystä käsitellään toimielimissä loka-marraskuun aikana ja ne antavat lausuntonsa esitykseen marraskuussa.

Aluevaltuuston info hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä pidettiin 6.10.2026. Aluevaltuusto käy lähetekeskustelun talousarvioesityksestä 10.11.2026.

Käynnissä olevat yhteistoimintaneuvottelut päättyvät alustavan aikataulun mukaan 10.11.2026.

Aluehallituksen talousarvioseminaari pidetään 24.–25.11.2026 ja aluehallitus antaa talousarvioesityksensä 25.11.2026. Aluevaltuusto käsittelee talousarvion kokouksessaan 8.12.2025

Toimivalta

Hallintosääntö § 72.

Esittelijä Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Vammaisneuvosto päättää antaa liitteenä olevan lausunnon hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen 2027 ja taloussuunnitelmaan 2027-2030.

Kokouskäsittely:

Esittelijä täydensi kokouksessa ehdotustaan siten, että lausuntoluonnokseen tehdään seuraavat muutokset ja lisäykset:

”1) Digitaalisten palvelujen ja sähköisen asioinnin tulee olla saavutettavaa sekä kielellisesti että teknisesti kaikille vammaisille henkilöille.

2) Tiedottaminen riittävän varhain on tärkeää myös otettaessa käyttöön uudenlaisia tietojärjestelmäpalveluita, esimerkiksi Oima-tietojärjestelmä.

3) Vammaisneuvosto haluaa muistuttaa, että asumisratkaisujen tulee vastata palvelutarpeeseen.

4) Vammaisneuvosto toivoo mahdollisuutta ilmoittaa esikerkiksi apuvälineiden kriittisistä vioista virallisten soittoaikojen ulkopuolella.”

Osallisuuskoordinaattori Sonja Essel ja järjestökoordinaattori Arto Lampila saapuivat kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 10:00.

Aluehallituksen edustaja Marika Visakorpi-Kemppainen saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 10:02.

Hannastina Hammaren-Lankila oli poissa kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 9:38-10:06.

Päätös

Esittelijän kokouksessa tekemä muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

1 Hyvinvointialuejohtajan esitys, talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2027-2030

2 Keski-Suomen hyvinvointialue päivitetty investointisuunnitelma 2027-2030

3 Keski-Suomen hyvinvointialue investointisuunnitelma 2028-2031

4 Hankintasuunnitelma-2027

5 Vammaisneuvoston lausunto hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä 2027 sekä taloussuunnitelmasta 2027-2030, 19.10.2026

Osallisuus- ja kumppanuusohjelma

Vammaisneuvosto 19.10.2026 § 33
1405/00.04.00/2026

Valmistelija

järjestökoordinaattori Arto Lampila, p. 050 312 5271
osallisuuskoordinaattori Sonja Essel, p.050 478 5108
yhteiskuntasuhteiden päällikkö Anna-Liisa Heiskala, p.050 312 5276
palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Nykyinen Osallisuusohjelma on hyväksytty aluevaltuustossa 29.11.2022 (§122). Sen liitteenä hyväksyttiin erillisinä asiakirjoina järjestöyhteistyön periaatteet, avustusohje sekä palveluntuottajayhteistyön periaatteet Keski-Suomen hyvinvointialueella. Kokonaisuuteen on liittynyt myös Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja hyvinvointialueen puitesopimus yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen periaatteiksi.

Syksyllä 2022 hyväksytty kokonaisuus on tarpeen päivittää vastaamaan hyvinvointilaueen nykyistä toimintaa ja sekä tehdyssä osallisuus- ja kumppanuustyössä esiin nousseita tarpeita.

Uuteen osallisuus ja kumppanuusohjelmaan asetetaan tavoitteita sekä tunnistetaan toimenpiteitä, joilla edistetään osallisuutta kolmesta näkökulmasta:

- Asukas, asiakas- ja henkilöstöosallisuus
- Järjestö- ja seurakuntayhteistyö
- Palveluntuottajayhteistyö

Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välinen puitesopimus on päivitetty omana kokonaisuutena osana kuluvan valtuustokauden hyvinvointialuelain 14§ mukaisia neuvotteluja. Aluevaltuusto on hyväksynyt 4.11.2025 (80§) Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen strategien yhteistyösopimuksen 1.1.2026 alkaen. Sopimusta täydentää aluehallituksen 10.3.2026 (§53) hyväksymä yhdyspintasuunnitelma.

Hyvinvointialueen osallisuus ja kumppanuustyössä on tunnistettu tarve määritellä aikaisempaa tarkemmin mitä osallisuus- ja kumppanuustyön tavoitteet ovat, millä toimenpiteillä niitä edistetään ja miten tavoitteiden etenemistä seurataan ja arvioidaan. Myös toimenpiteiden aikatauluttamiselle on tunnistettu tarve sekä keskeisten vastuutahojen nimeämiselle.

Asukas- , asiakas- ja henkilöstöosallisuuden kokonaisuuden valmistelussa ohjaavana asiakirjana on toiminut Keski-Suomen hyvinvointialueen strategia. Strategiassa yhtenä menestystekijänä on osallistuvat asukkaat ja yhtenä tavoitteena hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen. Valmistelun

pohjana on käytetty myös aiempaa osallisuuskyselyä, joka toteutettiin joulukuussa 2025 sekä arjen työssä havaittuja tarpeita.

Keskeisiä asioita asiakkaiden osallisuuden näkökulmasta on kohtaaminen ja vaikutusmahdollisuudet omaan hoitoon ja palveluun, erityisesti palveluihin hakeuduttaessa. Lisäksi asiakkaiden ja asukkaiden osallisuuden vahvistamisessa keskeistä on viestintä ja tiedottaminen saatavilla olevista palveluista ja vaikutusmahdollisuuksista. Henkilöstöosallisuuden kohdalla tulee vahvistaa erityisesti henkilöstön mahdollisuutta tulla kuulluksi ja kehittää omaa työtään.

Järjestö ja seurakuntayhteistyön näkökulmasta Keski-Suomen hyvinvointialuestrategiassa yksi keskeisistä menestystekijöistä on vaikuttava ja tavoitteellinen kumppanuus alueen toimijoiden kanssa. Strategiassa järjestöt ja seurakunnat tunnistetaan keskeisiksi alueellisiksi kumppaneiksi, joiden osaamista, verkostoja ja toimintaa hyödynnetään keskisuomalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä. Kumppanuuden lähtökohtina ovat yhteinen tilannekuva, avoin yhteistyö ja yhteiset tavoitteet.

Tavoitteena on rakentaa aikaisempaa tavoitteellisempaa ja vaikuttavampaa kumppanuutta, joka näkyy säännöllisenä vuoropuheluna, järjestöjen ja seurakuntien osallistumisena kehittämistyöhön, toimintaedellytysten vahvistumisena sekä sujuvana yhteistyönä asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä. Arjen yhteistyössä korostuvat käytännölliset asiat: selkeät yhteyshenkilöt, ennakoitavat prosessit sekä esimekriksi hyvinvointialueen tilojen monipuolinen hyödyntäminen.

Palveluntuottajien näkökulmasta osallisuus- ja kumppanuusohjelman valmistelun ohjaavina asiakirjoina ovat toimineet Keski-Suomen hyvinvointialueen strategia sekä hankintaohjelma.

Strategiassa yhtenä menestystekijänä on sujuva ja tavoitteellinen kumppanuus. Valmistelun pohjana on käytetty myös elokuussa 2026 palveluntuottajille toteutettua kyselyä. Kyselyn vastauksissa esiin nostetut asiat ja teemat vastaavat hankintaohjelman neljää tavoitetta. Näitä neljää hankintaohjelman tavoitetta on hyödynnetty osallisuus- ja kumppanuusohjelma tavoitteiden valmistelussa.

Palveluntuottajayhteistyön näkökulmasta keskeisiä asioita ovat yhteistyön lisääminen palvelujen ja palveluketjujen kehittämisestä, varhaisempi vuorovaikutus palveluntuottajien kanssa ja yhteisen tilannekuvan parantaminen sekä vuorovaikutuksen lisääminen olemassa olevien osallisuusrakenteiden kautta. Myös sopimuskohtaisten laatu-, vaikuttavuus-, saatavuus-, ja kustannusvaikuttavuusmittareiden määrittäminen seurannan tueksi on yksi tavoite.

Osallisuus ja kumppanuusohjelman valmistelussa kohderyhmiä on osallistettu seuraavavasti:

- Vanhusneuvosto 15.10., vammaisneuvosto 19.10. ja nuorisovaltuusto 29.10.
- Osallisuusohjelmaluonnos on ollut kommentoitavissa otakantaa.fi-palvelussa kaikille keskisuomalaisille ajalla 15.9-23.9.2026. Kyselyn vastausten kautta Hyvinvointalueen asiakasraati on laatinut oman kannanottonsa ohjelmaluonnokseen liittyen.
- Osallisuusohjelmaluonnosta on kommentoinut Keski-Suomen romanityöryhmän jäseniä sekä muutama järjestötoimija. Osallisuusohjelmaluonnosta käsitellään vielä Monikulttuurisuusfoorumissa 27.10.
- Osallisuusohjelmaluonnos on tulossa avoimeksi henkilöstön kommenteille Orchidea-alustalla loka-marraskuussa 2026.
- Järjestö- ja seurakuntayheistyön tavoitteista keskusteltiin järjestö- ja seurakuntafoorumissa 11.6. sekä 25.8.
- Osallisuus- ja kumppannuusohjelman luonnos on pääaiheena järjestö- ja seurakuntafoorumissa 27.10.
- Osa ohjelman järjestöyhteistyöhön liittyvistä toimenpiteistä nousee syksyn 2026 aikana tehdyn järjestöjen avustusohjeen päivitystyön osallisuusproessista.
- Palveluntuottajille toteutettiin elokuussa 2026 kysely ohjelman tavoitteista, toimenpiteistä sekä seurannasta ja arvioinnista sisällön valmistelun pohjaksi. Palveluntuottajien on mahdollista antaa kirjallisesti palautetta ohjelman luonnoksesta ennen 19.10. palvelunuottajafoorumia.
- Palveluntuottajafoorumissa ohjelmaa on käsittelty 31.8.2026. Ohjelma on foorumin yhtenä aiheena myös 19.10.2026 ja 19.11.2026
- Palveluntuottajayhteistyötä koskevaa osuutta on käsitellään myös palveluntuottajafoorumin valmistelua tukevan työryhmän kanssa.

Talous

Osallisuus ja kumppanuusohjelman toimenpiteet ovat osa hyvinvointialueen omaa toimintaa.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Osallisuus- ja kumppanuusohjelma tekee näkyväksi asukkaiden, asiakkaiden, henkilöstön sekä kumppaneiden osallistamisen tavat ja rakenteet sekä mitä osallisuus- ja kumppanuustyöllä tavoitellaan. Ohjelma edistää hyvinvointialueen alueen palvelujen ja toimintamallien asiakaslähtöistä kehittämistä sekä palvelujen käyttäjien näkemysten saamista osaksi hyvinvointialueen toimintaa.

Yhteenveto

Osallisuus -ja kumppanuusohjelma tukee kattavasti hyvinvointialueen strategian menestytekijöitä ja kuvaa mitä strategian menestystekijät tarkoittavat osallisuus- ja kumppanuustyössä.

Vanhusneuvostolta pyydetään kannanottoa millainen merkitys osallisuus- ja kumppanuusohjelman tavoitteilla, toimenpiteilla ja seurannalla on ikääntyneen väestön näkökulmasta.

Toimivalta

Hallintosääntö 28 §

Esittelijä

Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Vammaisneuvosto päättää antaa liitteenä olevan lausunnon osallisuus- ja kumppanuusohjelmasta.

Kokouskäsittely:

Esittelijä täydensi kokouksessa ehdotustaan siten, että lausuntoluonnokseen tehdään seuraavat muutokset ja lisäykset:

”1) Vammaisneuvosto esittää, että hyvinvointialue hyödyntää riittävästi kokemusasiantuntijoita, myös somatiikan puolella.

2) Vammaisneuvosto haluaa kiinnitettävän huomiota siihen, että pienten järjestöjen ja palveluntuottajien ääni tulee riittävästi kuulluksi. Heillä on merkittävä rooli hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden tukemisessa.”

Jenna Laitinen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 10:45.

Aluehallituksen edustaja Marika Visakorpi-Kemppainen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 10:51.

Osallisuuskoordinaattori Sonja Essel ja järjestökoordinaattori Arto Lampila poistuivat kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 11:07.

Päätös

Esittelijän kokouksessa tekemä muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

6 Osallisuus- ja kumppanuusohjelma, luonnos

7 Vammaisneuvoston lausunto osallisuus- ja kumppanuusohjelmasta, 19.10.2026

Vammaisneuvosto § 34 19.10.2026

Ilmoitusasiat

Vammaisneuvosto 19.10.2026 § 34

1) Vammaisneuvostolle tullut aloite:
Henkilökohtaisen avun työnantajamallin matkakustannusten ennakkorahoituksen epäämiset, päätöksenteon viivästykset ja laillisuusvalvojien huomautusten huomioiminen hyvinvointialueella.

2) Vammaisneuvoston seuraava kokouspäivä on 4.11.2026 klo 9.00-11.00. Kokous pidetään Teams:llä.

3) Vammaisneuvostojen päivä 24.11.2026. Kutsu lähtee vammaisneuvoston varsinaisille ja -varajäsenille sekä kirjaamoiden kautta kuntiin.

Esittelijä Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Merkitään ilmoitusasiat tiedoksi.

Kokouskäsittely:

§ 34 asiat käsiteltiin kahdessa osassa klo 11:09-11:21 ja 11:54-11:57. Välissä käsiteltiin § 35 klo 11:21-11:54.

Vammaisneuvostolle tullut aloite toimitetaan ikääntyneiden ja vammaisten palvelujen palvelupäällikölle ja palvelujohtajalle, joiden antama vastaus käsitellään seuraavassa kokouksessa 4.11.2026.

Sosiaalihuollon johtaja Marena Paahto saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 11:15.

Päätös

Merkittiin ilmoitusasiat tiedoksi.

Liitteet
8 Aloite Keski-Suomen hyvinvointialueen vammaisneuvostolle

Ajankohtaiset asiat

Vammaisneuvosto 19.10.2026 § 35

Tilannekatsaus oikaisuvaatimusten määrästä Keski-Suomen hyvinvointialueella. Esittelijänä sosiaalihuollon johtaja Marena Paahto.

Päätösehdotus

Merkitään ajankohtaiset asiat tiedoksi.

Päätös

Merkittiin ajankohtaiset asiat tiedoksi.

Sosiaalihuollon johtaja Marena Paahto poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen klo 11:54.

Vammaisneuvosto § 36 19.10.2026

Saapuneet postit

Vammaisneuvosto 19.10.2026 § 36
711/00.02.05.00/2024

Valmistelija palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 5946 783

Selostus asiasta Karstulan vanhus- ja vammaisneuvostoilta tullut kannanotto liittyen ympärivuorokautisen hoidon asiakkaiden sijoittamisesta lähelle kotikuntaa.

Toimivalta

Hallintosääntö 28 §

Esittelijä Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Merkitään saapunut posti tiedoksi.

Kokouskäsittely:

Saapuneeseen postiin lisättiin 17 kunnan vammaisneuvoston allekirjoittama kannanotto liittyen Keski-Suomen hyvinvointialueen vammaisneuvoston toimintaedellytysten turvaamiseen. Kannanotto välitetään tiedoksi aluehallitukselle, hyvinvointialuejohtajalle, lakiasiainjohtajalle, ikääntyneiden sekä vammaisten palvelujen vastuualuejohtajalle ja palvelujohtajalle.

Karstulan vanhus- ja vammaisneuvostoilta tullut kannanotto toimitetaan ikääntyneiden ja vammaisten palvelujen vastuualuejohtajalle ja palvelujohtajille. He vastaavat kannanottoon.

Anna-Maria Koskelo poistui kokouksesta klo 12.07, Elina Hienola klo 12:12 ja Satu-Maria Virtanen klo 12:15 asian käsittelyn aikana.

Päätös

Merkittiin saapunut posti tiedoksi.

Liitteet

9 Karstulan vanhus- ja vammaisneuvostojen kannanotto

10 Kannanotto Keski-Suomen hyvinvointialueen vammaisneuvoston toimintaedellytysten turvaamisesta

Muutoksenhakuohje koskee pykäliä: § 28, § 29, § 30, § 31, § 32, § 33, § 36

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Hyvinvointialueesta annetun lain 141 §:n mukaan päätöksistä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutoksenhakuohje koskee pykäliä: § 34, § 35

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusoikeus ja -perusteet

Hyvinvointialueesta annetun lain 139.1 §:n mukaan seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen voi tehdä sekä laillisuus- että tarkoituksenmukaisuusperustein. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä hyvinvointialueen jäsen. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa järjestettyjä tehtäviä koskevasta päätöksestä oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös yhteistoimintaan osallinen hyvinvointialue ja sen jäsen.

Oikaisuvaatimusviranomainen ja -aika

Oikaisuvaatimusviranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään:

Keski-Suomen hyvinvointialue, Aluehallitus
Keski-Suomen hyvinvointialueen kirjaamo
Vehkakatu 1
40700 Jyväskylä
kirjaamo@hyvaks.fi
Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 9–15.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä. Kirjeitse tapahtuvan tiedoksiannon kohdalla asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.

Jos päätös on annettu tiedoksi todisteellisena sähköisenä tiedoksiantona, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun se on vahvistettu vastaanotetuksi. Jos päätöstä ei ole vahvistettu vastaanotetuksi seitsemän päivän kuluessa sähköisen viestin lähettämisestä, tiedoksiannossa noudatetaan, mitä siitä muualla laissa säädetään.

Hyvinvointialueen jäsenen sekä yhteistoimintaan osallisen hyvinvointialueen ja sen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Oikaisuvaatimus on toimitettava ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Viranomaiselle toimitetun sähköisen asiakirjan katsotaan saapuneen määräajassa, jos asiakirja saapuu viimeistään määräajan viimeisen päivän aikana. Paperinen oikaisuvaatimuskirjelmä on

toimitettava määräajan viimeisenä päivänä ennen hyvinvointialueen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimus lähetetään aina omalla vastuulla.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:
- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi sekä
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero ja muut asian hoitamiseksi tarvittavat yhteystiedot.

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän yhteystiedot.

Asiamiehen on liitettävä kirjelmään valtakirja, ellei asiamies ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja.